

ROMANYA'DA TÜRK SOYLULARA OKUTULAN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ HATALARDA RUMENCENİN ETKİLERİ*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Esin Yağmur ŞAHİN¹, Erhan ÇELİK²

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Doç. Dr. Esin YAĞMUR ŞAHİN danışmanlığında, Erhan ÇELİK tarafından hazırlanan "Romanya'da okutulan ve Rumen Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ilköğretim Türkçe ders kitaplarının yazım, noktalama yanlışlıkları ve anlatım bozuklukları bakımından incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden hareketle hazırlanmıştır.

1 Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, esinsahin25@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9730-3280.

2 Berlin Büyükelçiliği Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmeni, ecelik17@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6192-0359.

Geliş Tarihi: 29.05.2019 Kabul Tarihi: 10.09.2019

Öz: Bu araştırmanın amacı Romanya ilköğretim okullarında okutulmakta olan Türkçe ders kitaplarındaki hatalarda Rumencenin etkilerini incelemek ve elde edilen sonuçlardan hareketle yeni kitap çalışmalarına ışık tutmaktır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada tarama modellerinden biri olan "doküman incelemesi" ile veriler toplanmış, Karşıtsal Dilbilim Yaklaşımının Hata Analizi yönteminden hareketle ders kitaplarında görülen hatalar tespit edilmiş, bu hatalar incelenerek kategorilere ayrılmış ve nedenleri açısından yorumlanmıştır. Araştırmanın problem cümlesi "Romanya'da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki hatalarda Rumencenin etkileri nelerdir?" şeklindedir. Araştırmanın örneklemini Romanya'da sekiz sınıf düzeyinde okutulan Türkçe ders kitabından oluşmaktadır. Tespit edebildiğimiz hatalar 11 kategoride toplanmıştır. Her bir başlık ele alınırken hatalı kullanımlardan örnekler verilmiş, hataların nedenleri üzerinde durulmuş, elde edilen sonuçlardan hareketle Romanya'da ana dil eğitimi kapsamında okutulan Türkçe ders kitaplarının yeni yazarlarına ve bu türden çalışmaları/çalışmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Romanya, Rumence, Türk soylular, Türkçe öğretimi, Karşıtsal çözümleme, Ders kitabı

THE EFFECT OF ROMANIAN LANGUAGE ON THE ERRORS OF TURKISH COURSEBOOKS USED FOR TURKS IN ROMANIA

Abstract:

The purpose of this study is to examine the effects of Romanian language in the Turkish coursebooks that are used in Romanian primary schools. It is also aimed to enlighten the new coursebook studies through these results. In this study, which is a qualitative research, "document review model" was used. First of all, the errors in the coursebooks were identified one by one according to the "error analysis method" of Contrastive Linguistics Approach, and then these errors were categorised and interpreted in terms of the reasons. The problem statement of the research is "What are the effects of Romanian in the Turkish coursebooks that are used in Romanian schools?" The samplers of the research cover the Turkish coursebooks that are used in 8 different grades. The errors that were identified through these coursebooks are collected in 11 categories. In each category, the reasons of the errors are analyzed and advises are given for the new coursebook writers (which are going to be used in Romania in advance, for the Turkish mother tongue users).

Keywords: Rumania, Romanian, Turkish nationals, Turkish teaching, Contrastive analysis, Coursebooks

Giriş

Karadeniz’de komşumuz olan Romanya Avrupa’nın güney doğusunda, Balkan yarımadasının kuzeyinde bulunmaktadır. 20 milyonu aşkın nüfusa sahip olan Romanya’nın yüzölçümü 238.391 km²’dir. Kuzeyinde Ukrayna ve Moldova, batısında Macaristan ve Sırbistan, güneyinde ise Bulgaristan yer almaktadır (Avcı, 2008).

Tarihi M.Ö. 5500 yıllarına kadar uzanan Romanya’nın ilk yerleşimcileri Hamangia ve Cucuteni kültürleri olmuştur. M.Ö. III. binyıldan itibaren Hint-Avrupa kavimleri; I. binyılda İskitler, Yunanlılar ve Keltler; M.Ö. I. yüzyılda Traklar ve Daklar bölgede hâkim olmuşlardır. Roma İmparatorluğu döneminde Roma hâkimiyetine girmiş olan Romanya’da yaşayan halklar Romalılaştırılmış ve yeni bir etnik yapı oluşturulmuştur. Yeni oluşturulan etnik yapıya Roma vatandaşı anlamına gelen "Roman" adı verilmiştir. X-XIII. yüzyıllarda Peçenek-Kuman, XIII-XIV. yüzyıllarda Moğol-Tatar hâkimiyetlerinin ardından XIV. yüzyılda Boğdan (Moldova) ve Eflak (Valahia) voyvodalıkları kurulmuştur. 1462 yılından itibaren ise bölgeye Osmanlı Devleti hâkim olmuştur.

Transilvanya, 1699 Karlofça Antlaşmasına, Boğdan-Eflak ise 1878 Berlin Konferansı'na kadar Osmanlı idaresinde kalmıştır. Bir prenslik olan Romanya'da 1881'de krallık kurulmuştur. II. Dünya Savaşında Almanya ve Rusya'nın anlaşması ile 1940 yılında bugünkü Romanya devletinin temelleri atılmış, 1947'de ise Romanya Komünist Halk Cumhuriyeti kurulmuştur. 1967'de iktidarı ele geçiren Çauşesku, 1989 devrimiyle iktidardan uzaklaştırılmış ve idam edilmiştir. Bu tarih Romanya için bir dönüm tarihi olmuş, demokratik hayata geçilmiştir (Maxim, 2008). Romanya 1955 yılında Birleşmiş Milletlere, 2004'te NATO'ya, 2007 yılında ise Avrupa Birliği'ne üye olmuştur. Türkiye, Romanya'nın NATO'ya girmesine destek veren ülkelerin başında gelmiştir. Bölgede ortak çıkarların bulunduğu gerçeğinden yola çıkan bu destek siyasal alanda da etkisini göstermiş ve 1989 devrimi sonrasında Romanya'yı ziyaret eden ikinci devlet başkanı dönemin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı olan Turgut Özal olmuştur (Arkeş, 2005).

2011 yılı nüfus sayımına göre Romanya'da 28.226 Oğuz, 20.464 Tatar-Türkü olmak üzere 48.690 Türk nüfusu bulunmaktadır. (Türbedar, 2012). Romanya Türkleri, batısında ve kuzeyinde Tuna ve Tuna'nın kolları olan Lom ve Pravadi, güneyinde Teleorman (Deliorman)'ın yer aldığı Dobruca bölgesinde yaşamaktadır. II. Balkan Savaşı'nın ardından 1913'te imzalanan Bükreş Antlaşması ve 1940 yılında imzalanan Kraiova Antlaşmaları neticesinde bölgenin güneyi Bulgaristan, kuzeyi ise Romanya topraklarına dâhil olmuştur (Karpat, 1994). Bölgede bulunan pek çok şehir ve köy ismi hâlâ Osmanlı döneminden kalma isimleriyle anılmaktadır.

Romanya Türklerinin Romanya'daki ilk eğitim kurumu Babadağ Medresesi'dir. Babadağ Medresesi Gazi Ali Paşa tarafından 1610 yılında kurulmuştur. Dobruca, Rumen idaresine girdikten sonra, bu medresenin devamı niteliğindeki "Seminerul Musulman" (Müslüman Semineri) Mektebi 1877-1889 yılları arasında kapalı kalmış, Babadağ'da bulunan bu medrese, Türk ahalinin buradan göç etmesi ve nüfusun azalması nedeniyle 1901'de Mecidiye kasabasına taşınmıştır (Önal, 1997).

1989 Devriminden sonra değişen Romanya Anayasasında Avrupa Birliği'ne katılım sürecinin de etkisiyle azınlıklara çeşitli alanlarda yeni haklar tanınmıştır. Bu haklardan belki de en önemlisi azınlıklara ana dilinde eğitim hakkının verilmiş olmasıdır. Bu çerçevede Romanya'da yaşayan soydaşlarımız tarafından da Türkçenin öğretimi alanında önemli adımlar atılmıştır. Müslüman Semineri 1992 yılında Nikolae Balcescu Lisesi bünyesinde yeniden eğitime başlamıştır. 13 Temmuz 1995'te imzalanan Türk-Rumen Protokolü gereğince, okul 1995-1996 Eğitim ve Öğretim yılında "Pedagoji ve İlahiyat Lisesi" olarak kendi binasında öğretime devam etmiştir. Okulun adı 2001 yılında değiştirilerek bugünkü ismiyle Colegiul National Kemal Atatürk (Kemal Atatürk Ulusal Koleji) olmuştur.

Rumen Eğitim Bakanlığında 2 Ekim 1991 tarih ve 7642 Sayılı Kanunla azınlıkların eğitimi ile ilgili bir Genel Müdürlük kurulmuştur. Aynı kanun gereği 1992-1993 öğ-

retim yılından itibaren ilkokul 5. sınıftan 12. sınıfa kadar, Türkçe dersleri haftada üç saatlik bir “ana dili dersi” uygulaması çerçevesinde eğitim sistemi içinde yer almaya başlamıştır (Önal, 1994). Bu dersler isteğe bağlı olarak yapılmakta ve en az sekiz öğrencinin dilekçesine binaen açılabilir (Ustabulut ve Kara, 2016).

1878-1920 yılları arasında Romanya’da basılmış tek okul kitabı Arap harfleriyle yazılmış olan “Türkçe Alfabe”dir. Bazı ders kitapları da Türkiye’den gizlice getiriliyordu. 1949 yılında ders kitapları Rusya’dan getirilmiş, 1956-1959 yılları arasında ilköğretim okullarında kullanılmak üzere ders kitapları basılmıştır (Cafer Ali, 2009). 1972-1973 yıllarında ana dili Türkçe derslerinde kullanılmak üzere Mustafa Ali Mehmet¹ ve Ahmet-Naci Cafer Ali² tarafından I-VIII. sınıflar için Türkçe ders kitapları yazılmıştır. Kitaplar çeşitli düzeltmeler yapılarak 1991, 1995, 1999 ve 2004 yıllarında tekrar basılmıştır. Ulgean Ene Memedemin³ tarafından yazılan VIII. sınıf ders kitabı ise ilk defa 2005 yılında, son olarak Ali Leman⁴ tarafından yazılan “Alfabe” isimli kitap 2011 yılında birinci sınıflarda okutulmak üzere basılmıştır. Romanya’da 1999 yılında kabul edilen bir kanunla ders programlarının güncelleştirilmesi ve yeni programlara göre ders kitaplarının yenilenmesi istenmiştir.

Dil öğretiminde öğretim materyallerinin kullanımının önemli bir yeri vardır. Bu materyallerin en önemlisi de ders kitaplarıdır. Ders kitaplarının işlevlerini tam olarak yerine getirilebilmesi, ders kitaplarının mümkün olduğunca hatadan arındırılmış olması ile mümkündür. Kitapların yeni basımlarında her ne kadar düzeltmeler yapılmışsa da hem kullanılan dilin yaşayan Türkçe’nin gerisinde kalması hem de Rumencenin etkisiyle yapılan hataların tamamen düzeltilmemiş olması kitapların derslerde etkin olarak kullanımını zorlaştırmaktadır.

Kültür ve dilin canlı tutulması amacıyla Balkan coğrafyasında önemli bir nüfusu oluşturan Türk toplumunun ana dilinde eğitim yapabileme fırsatını kazanması ve bu durumu çok iyi değerlendirmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle ana dili olarak Türk-

---

1 Mustafa Ali Mehmet , 1924 Güney Dobruca Pazarcık Sancağına bağlı Gürgenli köyünde doğdu. İlköğrenimini Mecidiye Müslüman Medresesi’nde tamamlayan Mehmet, Türkçe öğretmenliği ve imam hatiplik görevlerinde bulunduktan sonra 1954 yılında Eğitim Yüksek Okulunun gece bölümünü bitirdi, 1975’te Bükreş Üniversitesi Felsefe Fakültesi’nden mezun oldu (Karahana, 2009). Rumen Bilimler Akademisi’ne bağlı Tarih Enstitüsü’nde Araştırmacı Türkolog olarak görev yaptı. 1965 yılında, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü’nde çalışmaya başladı ve buradan emekli oldu. Rumen tarihine ait Türk kaynaklarının değerlendirilmesi hususunda da bilimsel çalışmalar yaptı. 1976 yılında Rumen Bilimler Akademisi ödülüne layık görüldü. Son dönemlerde ise Kur’an-ı Kerim’in Rumence mealini yayımladı (Özkan, 2009)

2 Ahmet-Naci Cafer Ali, Romanya Türk-Tatar toplumu arasında eğitimci, folklor araştırmacısı, öğretmen ve şair kimliği ile öne çıkmış şahsiyetlerden biridir. 1924 yılında doğan Ahmet-Naci “vatanseverlik” temalı şiirleri ile tanınmıştır. Çok sayıda kitap ve bilimsel araştırmaya imza atan Ahmet-Naci, aynı zamanda bir sözlük de yazmıştır. Ahmet-Naci’nin önemli eserlerinden biri ise Romanya’da yaşayan Tatar ve Nogay Türklerinin sözlü edebiyat ürünlerini topladığı “Boztorgay” adlı eseridir. İsmail Ziyaeddin ile birlikte 1956 yılında “Türkçe Alfabe” kitabını da yazmıştır (İsmayılova, 2010). Ahmet-Naci, 4 Temmuz 2010 tarihinde 86 yaşında iken Bükreş’te vefat etti (Karatay, 2010)

3 Ulgean Ene Memedemin , Köstence Eğitim Müfettişliğinde Türk Tatar azınlığın eğitim müfettişi olarak çalışıyor. Ene’nin ilköğretim Türkçe ve Türk Dili Edebiyatı dersi programlarının hazırlanmasında büyük katkıları oldu, halen yeni ders programlarının hazırlanması projesini yürütmektedir ve aynı zamanda çeşitli okullarda Türkçe öğretmenliği yapmaktadır.

4 Ali Leman , uzun süre Romanya Eğitim Bakanlığı Azınlıklar Departmanı’nda Türk-Tatar azınlığın eğitim sorumlusu olarak çalıştı. Bazı üniversitelerde Türkçe ve Türk Dili dersleri verdi.

çe öğretiminin gereği gibi yapılabilmesi için temel materyal konumunda olan Türkçe ders kitaplarındaki hataların tespiti ve ders kitaplarının hazırlanması için samimi niyetlerle yola çıkan ya da çıkacak yazarların bu tespitleri dikkate almaları amacı taşıyan araştırma, alanında ilk olması bakımından da önemlidir.

Problem Cümlesi

“Romanya’da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki hatalarda Rumencenin etkileri nelerdir?” sorusu, araştırmının problem cümlesini oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmacılar, belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun “ne kadar” ya da “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok daha geniş bir bakış açısı elde etmek isterler (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012). Bazı araştırmalar, tümüyle belgesel verilere dayanır. Bu türden veriler, kendi başlarına araştırmının odağı olur (Göçer, 2010). Tarama modelleri de var olan durumu olduğu şekilde betimlemeyi amaçlar (Altıntaş ve diğerleri, 2013). Verilerin toplanmasında tarama modellerinden biri olan “doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Bu tür çalışmalarda araştırmacı, verileri diğer veri toplama yöntemlerine (gözlem, görüşme, anket vb.) ihtiyaç duymadan elde edebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra yabancı dil öğrenmeye karşı artan ilgi dolayısıyla dilbilim alanında önemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar, amaç dil ile ana dili arasındaki benzer ve farklı yönleri inceleyen Karşıtsal Dilbilimin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Lado’nun *Linguistics Across Cultures* adlı kitabı Karşıtsal Dilbilim çalışmalarının başlangıcı olarak kabul edilmiştir (İşler, 2002).

Karşıtsal Çözümleme ya da Karşıtsal Dilbilim birbiri yerine de kullanılmaktadır. Nickel ve Wagner (1968)’in yanı sıra James (1980)’in de Karşıtsal Çözümleme ya da Karşıtsal Dilbilim arasında bir ayrıma gitmediği bu araştırma yöntemi, daha çok bir ana diline sahip öğrencilerin hedef dili öğrenmede karşılaşılabilecekleri problemleri tespit etme imkânı tanır. Bunun yanı sıra öğretmenlere de daha dil öğrenme/öğretme yolculuğuna çıkmadan önce öğretim programını ve materyalleri bu problemleri en aza indirgeyecek şekilde düzenleme şansını verir. Fakat bu araştırmada da olduğu gibi ana dilini yabancı bir ülkede öğrenmek zorunda kalan öğrencilerin de yaşayabilecekleri ya da yaşıyor oldukları problemleri gidermeye çalışmada da Karşıtsal Çözümleme önemli bir rol üstlenmektedir.

Dilbilim uzmanları tarafından bir araştırma yöntemi olarak kabul edilen Karşıtsal Çözümleme/Dilbilim, karşılaştırılan iki ya da daha fazla sayıdaki dilin iyi derecede bilinmesi gerekliliğini de beraberinde getirir. Ayrıca Karşıtsal Çözümlemeyle ilgili en güçlü görüşün temsilcisi olan Lado da dâhil olmak üzere birbirinden farklı yönler taşıyan görüşler dikkatle incelendiğinde söz konusu çözümlemenin temelini aktarıma/

transfere dayandığı görülecektir (İşler, 2002). Çünkü bu görüşlerin ortak noktası ana dilinden amaç dile bir aktarımın olduğu yönündedir. Nitekim James (1980) de Karşıtsal Çözümlemenin psikolojik temellerini aktarıma dayandırmıştır.

Bu araştırmada Romanya'da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki yanlış öğrenmelere zemin hazırladığı düşünülen hatalar ele alınmıştır. Romanya'da yaşayan Türk azınlığın ana dilini öğrenirken kullanacağı ders kitaplarındaki dil ile ana dilleri arasındaki farkları karşılaştırırken Karşıtsal Çözümleme yönteminin kullanılmasının sebebi incelenen ders kitaplarının içinde bulunulan topluma ait dilden kelime ve yapılar içeriyor olmasıdır. Bu nedenle bu hataları görebilmek ve benzer ya da farklı yönleri ortaya koymak ancak karşılaştırma yapmakla ve aktarmaları tespitle mümkündür. Bu nedenle araştırmada, Karşıtsal Çözümleme/Dilbilim başlığı altında yer alan Hata Analizi yöntemiyle diller arasında karşılaştırma yapılarak hatalı aktarımlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmada Romanya ilköğretim okullarının I-VIII. sınıflarında Türkçe derslerinde kullanılan sekiz Türkçe kitabı incelenmiştir.

Kitabın Adı	Yazarları	Yayınevi	Basım Yılı	İlk Basım Yılı	Sayfa
Alfabe Türk Dili I'inci Sınıf	Naile Velişa-Leman Ali	Editura Didactica Pedagogica, Galati	2011	-	112
Türkçe Ders Kitabı II	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Galati	2011	1972	96
Türkçe Ders Kitabı III	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	2000	1972	112
Türkçe Ders Kitabı IV	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	1998	1972	136
Türkçe Dili ve Edebiyatı Dersleri V'inci Sınıf	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	2000	1973	172
Türkçe Dili ve Edebiyatı Dersleri VI'nci Sınıf	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	2004	1973	228
Türkçe Dili ve Edebiyatı Dersleri VII'inci Sınıf	Ahmet-Naci Cafer Ali, Mustafa Ali Mehmet	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	1999	1973	224
Türkçe Edebiyatı Türk Dili VIII. Sınıf Dersleri	Ulgean Ene Memedemin, Belghuzar Buliga Cartali	Editura Didactica Pedagogica, Bucureşti	2005	-	160

Verilerin Analizi

Ders kitapları; araştırmacılar tarafından okunmuş, okuma esnasında karşılaşılan hatalar oluşturulan “İnceleme Formu”na işlenmiş ve bu hatalar kategorilere ayrılmıştır. Hatalardan örnekler verilirken kitaplardaki yazım yanlışları olduğu gibi bırakılmış, gerekli yerlerde köşeli parantez içinde hatalı kullanımların doğru şekilleri verilmiştir. Bu bölgede uzun yıllar Türkçe öğretmenliği yapan araştırmacının Rumence bilmesi, bu iki dil arasında karşılaştırmalı tespitlerde bulunulmasına ve yapılan hataların nedenleri üzerine yorum yapılmasına imkân tanımıştır. Bu tespit ve yorumlar ışığında Türkçe ders kitabı yazacaklara ve benzer konularda çalışmak isteyenlere ilişkin öneriler dile getirilmiştir.

Bulgular

Ders kitaplarında tespit edilen hata kategorileri ve hata sayıları şu şekildedir:

Hata Kategorisi	Kitaplar								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Top
<i>ı > i / i > ı değişimleri ile ilgili hatalar</i>	12	5	2	8	40	73	78	4	222
<i>ğ > g / k değişimleri ile ilgili hatalar</i>	28	2	1	4	18	12	21	25	111
<i>Durum ekleri ile ilgili hatalar</i>	3	3	-	10	10	14	7	16	63
<i>Çokluk eki ile ilgili hatalar</i>	-	2	-	2	3	6	3	1	17
<i>Sayı sıfatları ile ilgili hatalar</i>	1	-	1	3	5	2	3	1	16
<i>Belgisiz sıfatlarla ilgili hatalar</i>	-	4	6	10	9	16	35	3	83
<i>Çeviri metinlerde yapılan hatalar</i>	5	38	34	96	80	61	71	27	412
<i>Atasözleri ile ilgili hatalar</i>	-	1	1	3	3	1	-	-	9
<i>Türkiye Türkçesinde kullanılmayan kelimeler ile ilgili hatalar</i>	-	1	9	11	3	-	3	2	29
<i>Öge dizilişinden kaynaklanan hatalar</i>	-	6	3	3	4	5	3	3	27
<i>Özne-yüklem uyumu ile ilgili hatalar</i>	1	13	33	37	72	62	59	23	300
Toplam	50	75	90	187	247	252	283	105	1289

1- *ı > i / i > ı değişimleri ile ilgili hatalar*

Bu kategoride 35 kelime ve bu kelimelerle ilgili 222 hatalı kullanım tespit edilmiştir. Bu kelimeler ve hata sayıları şu şekildedir:

“acayıp (6), aynı (109), cım (3), hayif (1), ıftar (1), iki (3), ilan (1), ilk (1), ileri (2), İlker (1), imparator (2), insan (2), ip (1), İslam (1), İstanbul (49), işte (1), ihlamur (2), inkılap (5), irak (1), isparmoz (2), ısrar (1), kiliç (2), kis kis (2), kıymetli (1), musiki (6), mülayım (1), mütevazi (1), nışan (3), Ridvan (3), sıcak (1), sıhhat (1), sivişmek (2), şahis (1), vakıt (2), zından (1)”

Bu kategorideki hataların diğer Avrupa dillerinde olduğu gibi Rumencede de “ı” harfinin bulunmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Rumencede “ı” harfinin olmamasının karışıklığa neden olduğu, bazen “ı” yerine “i”, bazen de “i” yerine “ı” sesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Rumencede “ı” harfinin büyük yazımı “I” şeklinde olduğundan bu durum “İstanbul”, “İlker” gibi kelimelerin yazımında hata yapılmasına neden olmuştur.

2- ğ > g / k değişimleri ile ilgili hatalar

Bu kategoride 111 hatalı kullanım ve hatalı kullanılan 27 kelime tespit edilmiştir. Bu kategoride tespit edilen hatalı kullanımlar şunlardır:

“agaç (2), ağır (1), ağız (1), ağlamak (1), bağışma (1), çağırma (2), Çigdem (1), çılgık (1), çocuğun (1), çöplüğünde (1), değerli (1), değil (1), düğün (2), göğüs/göküs (2), igne (1), köpeğin (1), oğul (2), öge (63), ögüt (1), sag (1), ugramak (1), uurlamak (1), yağmur (6), yavrucugum (1), yemege (1), yüregi (2), zagar (1)”

Bu hatalı kullanımların hem Rumencenin hem de Tatar Türkçesinin etkisi ile yapıldığı düşünülmektedir. Çünkü Rumen alfabesinde “ğ” harfi bulunmamaktadır. Ayrıca Tatar-Türkçesinde de “ğ” sesi yerine “g” veya “k” sesi kullanılmaktadır.

3- Durum ekleri ile ilgili hatalar

Bu kategoride 63 hata tespit edilmiştir. Bu hatalardan bazıları şunlardır:

“Ya hele bir gün saray sultan olup, şu yiğidin gönül tahtına kurulacak mıyım, (V, 27) [saraya]

Naralar atarak öbek öbek ateşler atladılar, su serpiştiler. (I, 72) [ateşlere]

Elleri ile bir topu usul usul vurdu. (I, 78) [topa]

Metnin bir paragrafı örnek olarak türkçeye çeviriniz. (VIII, 62) [paragrafını]

Bu oynamaya bilmiyor. (IV, 57) [oynamayı]

Acaba neye düşünüyor? (IV, 121) [neyi]

...kendi düşüncelerini söylemiye veya yazmaya merak eder. (V, 8) [söylemeyi/yazmayı]

Hasta annesine ne kadar düşündüğünü de anlayınca, kızın yüreği büsbütün yumuşamış ve karşısındaki gence: (VII, 24) [annesini]

...kendi mahallesine oturan Kumru'yu sever (VIII, 29) [mahallesinde]

Sultanım, siz bir ricam var. (VI, 194) [sizden]

Biraz da hardal salçası getirmesini, garsona rica ettiler. (VII, 125) [garsondan]

Yarışmada yurdumuzun güzelleri katıldı. (VIII, 102) [yarışmaya]

*Kar sebebinden yolların kapanmaması için insanlar ne gibi tedbirler alırlar? (IV, 77)
[sebebiyle]"*

Bu kategorideki hataların cümlelerdeki fiillerin Rumencede Türkçedeki durum ekinden farklı bir durum eki alması nedeniyle yapıldığı düşünülmektedir.

4- Çokluk eki ile ilgili hatalar

Bu kategoride ise 17 hata tespit edilmiştir. Çokluk ekinin hatalı kullanımından kaynaklanan hataları iki kategoride değerlendirmek mümkündür. Bunlardan ilki çokluk eki almaması gerektiği hâlde çokluk eki almış kelimelerin, diğeri ise çokluk eki alması gerektiği hâlde almamış kelimelerin kullanıldığı cümlelerdir. Bu kategorideki hatalı kullanımlardan bazıları şunlardır:

Çokluk eki almaması gereken örnekler:

"Altın toprak" sözlerinden ne anlıyorsunuz? (II, 21) [sözünden]

Çok vakitler öyledir. (II, 71) [Çoğu zaman]

Kış günleri kasabamız ve etrafları pek güzeldir. (IV, 61) [etrafi]

Dünya hakkında neler öğrendiklerinizi ayrıntılı olarak açıklayınız. (VII, 93) [öğrendiğinizi]"

Çokluk eki alması gereken örnekler:

"Bu ekler, ses uyumuna göre, değişik şekil alırlar. (VI, 122) [değişik şekiller alır]

Muhtelif olayın plânlarını meydana getiriyor. (VIII, 43) [Muhtelif olayların]"

Çokluk ekinin hatalı kullanılmasında Rumence dil bilgisi kurallarının etkili olduğu düşünülmektedir. Örneğin "neler öğrendiklerinizi" ifadesindeki "neler" sorusu çoğul olduğunda Türkçenin kurallarına göre "öğrendik" kelimesinin tekil olması gerekir fakat Rumencede soru çoğulsa sorunun etkilendiği kelimenin de çoğul olması gerekir.

5- Sayı sıfatları ile ilgili hatalar

Bu kategoride 16 hata tespit edilmiştir. Türkçede sayı sıfatı alan isimler çoğul kullanılamazlar. Bu kuralla ilgili kitaplarda karşılaşılan hatalardaki temel etkenin Rumence olduğu görülmektedir. Çünkü Rumencede "bir" sayı sıfatı haricindeki sayı sıfatlarını alan kelimeler çoğul kullanılır. Bu kategorideki hatalı kullanımlardan bazıları şunlardır:

"Binlerce bilmeceler bilir. (I, 79) [Binlerce bilmece]

Binbir çiçek kokuları. (III, 88) [Bin bir çiçek kokusu]

İki veya daha fazla kelimelerin birleşmesinden oluşan isimlere birleşik isim denir. (IV, 55) [iki veya daha fazla kelimenin]

Onları, birer oyun havaları çaldırıp oynatacağım, (IV, 56) [birer oyun havası]

Üç küçük kardeşler, *onlar da, gitmiş*, (V, 13) [üç küçük kardeş]

Edebiyat, başlıca iki türlü eserlerden meydana gelir: (VII, 12) [iki türlü eserden]

Bir cümleyi en az üç deyimlerden oluşturunuz. (VIII, 12) [üç deyimden]”

6- Belgisiz sıfatlarla ilgili hatalar

Bu kategoride 83 hata tespit edilmiştir. Türkçede, sayı sıfatlarında olduğu gibi belgisiz sıfat alan isimlerin de tekil hâlde kullanılması gerekmektedir. Kitaplardaki bu kategorideki hataların Rumencenin etkisiyle yapıldığı görülmektedir. Çünkü Rumencede sayı sıfatlarında olduğu gibi belgisiz sıfat alan kelimeler de çoğul olmak zorundadır. Bu kategoride yapılan hatalardan bazıları ise şu şekildedir:

“Birçok varlıkları bildiren isimlere çoğul isim denir. (II, 16) [birçok varlığı]

...kanatlı ordunun listesini yapmak için çoktan çok kuşların isimlerini saymamız gerekir. (III, 82) [pek çok kuşun]

Çok hakanlar, yas içinde, (VI, 19) [Hakanların birçoğu]

...birden fazla varlıkları gösterirler. (VI, 61) [birden fazla varlığı]

Ay’da bıraktığımız epeyce eşyalar var. (VII, 95) [epeyce eşya]

Birçok kimselerin, “Ahlâk... ahlâk...” diye, yasalar, kurallar uydurmaya çalışmaları da, zaten bunun kolay olmaması yüzündendir. (VII, 174) [Birçok kimsenin]

Meydan bırakmamak” deyimini başka bir terimlerle nasıl söyleyebilirsiniz. (VIII, 42) [başka bir terimle]”

7- Çeviri metinlerde yapılan hatalar

Bu kategori, tespit edilen 412 hata ile en çok yapılan hata kategorisini oluşturmaktadır. Bu kategoride yer alan hatalar Rumence eserlerden yapılan tercüme metinlerde karışımıza çıkmaktadır. Kitapların yazımındaki amaç Türkçe öğretimine hizmet olduğuna göre çeviri yapılırken hedef dil olan Türkçenin normlarına uygun bir çeviri yapılması gerektiği tartışmasız bir gerçektir. Örneklerde de görüleceği üzere bu hususa dikkat edilmemiş, özellikle deyimlerin aktarımında sözlük anlamlarından yola çıkılmıştır.

“Akşamları ısrarla alıştırma ettirdi bana. (I, 70) [alıştırma yaptırdı]

Fakat, insana okadar hasret oldum ki, dayanamadım. (IV, 82) [hasret kaldım]

En sonunda kapanışı yazılır ve imza konur. (IV, 62) [imza atılır]

Bu evi resime al! (I, 60) [evin resmini çek]

Hoca, yine kimbilir ne yalanlar yapıyorsun, demiş. (VI, 63) [yalan söylüyorsun]

Dün gece bir kâbus geçirdim. (I, 94) [kabus gördüm]

Beyaz kraliçe çaresiz esire düştü. (I, 98) [esir düştü]

*İftirasını kabul ettirebilmek için de, diğer kuşlardan birkaçını şahit almak iste-
miş. (V, 17) [şahit yapmak]*

Az sonra, bütün oda ağız ağıza dolmuştu. (VII, 67) [ağızına kadar]

...birkaç gün sonra kış tatilini alacağız. (IV, 61) [kış tatil yapacağız]

Eti, sütü ve yumurtayı hayvanlardan alırsız. (IV, 74) [elde ederiz]

Tayın fiyatı art ayaklarının nallarında yazılı, (II, 45) [arka ayaklarının]

İnsan vücudunda önce şunları ayırt ederiz: (IV, 70) [görürüz]

Metindeki başlıca kişinin adı nedir? (VIII, 60) [baş kahramanın/kişinin]

*Moğollar, Selçuklu Sultanlarını, istedikleri zaman tahttan indirdiler ve istedikleri kim-
seleri tahta bindirirlerdi. (VII, 158) [tahta çıkarırlardı]*

*Kara kalem, boyalı kalem ve yağlı boya ile türlü resimler yapmaya başlamıştı. (VI, 148)
[boya kalemi]*

Gürültü büyüdü. (II, 16) [arttı]

*Yok, eğer sözü doğru ise, cezalamaktan vazgeçersiniz, demiş. (VI, 194) [cezalandır-
maktan]*

İlkbahar günleri tabiatta ne değişmeler denediniz? (II, 69) [tecrübe ettiniz]

Dişleri niçin yıkamak gerekir. (II, 11) [dişleri niçin fırçalamak]

Komşu çocuklarla dostlaştım. (II, 86) [arkadaş oldum]

Yıkandıktan sonra ayı yavruları kendilerini nasıl duydular? (II, 85) [hissettiler]

İşçilerin elleri makine ve âletlere sahip. (II, 17) [ellerinde makine ve aletler var]

Baba, en yakın köye kaç saat sonra erebilirim? (II, 27) [ulaşabilirim]

Buna karşı ipek kurdu, (II, 76) [ipek böceği]

En sonunda kapanışı yazılır ve imza konur. (IV, 62) [sonuç bölümü]

Kardan topa. (II, 34) [Kartopu]

*Evluya Çelebi kendi hayatından seçtiği hatıraları canlandırma yoluyla meydana getiri-
yor. (VIII, 19) [ifade ediyor]*

...onu dış etkilerden saklamak mümkün değildir. (VII, 10) [korumak]

*Uslu durmazsan, başımıza neler getiriyorsun, gördün mü? diye suratlandı. (VII, 142)
[suratını astı]*

...daha başka şehirde davet edilerek, oralarda dersler verdi ve konferanslar tuttu. (VII, 148) [konferans vermek]

Dede, bize bir masal anlatsana, diye yalvardık. (IV, 88) [rica ettik]

Yolcu kuşlar, bu yerlerden giderken, sürü halinde uçarlar. (III, 14) [Göçmen kuşlar]"

8- Atasözleri ile ilgili hatalar

Atasözleri kalıplaşmış ifadelerdir. Sözcüklerin sırası değiştirilemeyeceği gibi, sözcüklerin yerine eşanlamlıları da kullanılamaz. Bu kategorideki hataların da özellikle çeviri metinlerde hedef dilin normlarına uyulmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

"Yolcu yoluna yakışır. (II, 27) [Yolcu yoluna gerek.]

Sonraki pişmanlık para etmez. (III, 10) [Son pişmanlık fayda vermez.]

Can boğazdan girer. (IV, 76) [Can boğazdan gelir.]

Bugün yapabilecek işini yarına bırakma. (IV, 98) [Bugünün işini yarına bırakma.]

Keskin sirkenin zararı küpünerdir. (V, 30) [Keskin sirke küpüne zarar.]

Demir kızgın iken dövülür. (V, 31) [Demir tavında dövülür.]

Araba kırılınca yol gösteren çok olur. (VI, 46) [Araba devrilince yol gösteren çok olur.]

9- Türkiye Türkçesinde kullanılmayan kelimeler ile ilgili hatalar

Bu kategorideki hatalı kullanımlar Rumencenin etkisiyle kullanılan yöresel kelimeler olup Türkiye Türkçesinde kullanılmayan kelimelerdir. Bu kategoride 29 hata tespit edilmiştir. Tespit edilen hatalardan bazıları şunlardır:

"Romen ordusundan bir batalyon asker, Çekoslovakya topraklarında, küçük bir kasaba kenarında bulunan bir şimendüfer istasyonunu, iki gün savaştan sonra, zaptetmişlerdi. (VII, 170) [tabur]

Ancak bir iki dakika sonra brandlarla askerimizin üzerine ateş açabildiler. (IV, 94) [havan topu ile]

Görüyordum ki, eskadronlar ve plutonlar ilerlemek için son derece gayret ediyorlar. (IV, 94) [süvariler / müfrezeler]

Adeta teessüfle kabanaya doğru yola çıktık. (VII, 98) [pansiyon]

Gelen yolculara bilgi veren sabırlı, genç bir kabanyer bize mutlaka "Franz Josef Kaya-sı"-nı ziyaret etmemizi tavsiye etti. (VII, 98) [pansiyoncu]

İşte, dev gibi iri kombaynlar buğday tarlalarında geniş yol açarak, ağır ağır ilerliyorlar. (II, 77) [biçerdöver]

...bir de doktor mantilini giymekte olan genç adama bakıyordu. (III, 36) [pardösü]

Makineci ve montör; (III, 41) [montajcı]

Yuttuğu motorina. (III, 68) [motorin / mazot]

...birkaç defa dolaştıktan sonra 10-12 prajına kadar olan yeşil, fırça gibi sık kenevirliği çiğneyip yere sermiştik. (IV, 112) [sırık]

Yazar, bildiğimiz edebî proselerinden hangisini kullanıyor? (VIII, 60) [anlatım türü]

Yanımdaki general, onun, aslında Türk olan, cesur sublokotenant Mefa Rukneddin olduğunu söyledi. (IV, 94) [asteğmen]

Tansıtlı (miraculos) Mucizeli Harikalı Mucize niteliği kullanan olay (VIII, 6) [olağanüstü]

Tam umudunun uzutup de emeğinin eline verileceği sırada, bir kaya dibinde yuvarlak toparlar bir adam görür. (V, 138) [umudu gerçekleşip]

Üzinler, binalar veya tarlalar, (III, 15) [atölye/fabrika]"

10- Öge dizilişinden kaynaklanan hatalar

Bilindiği üzere Türkçe Ural-Altay dil ailesi grubunda yer almaktadır. Rumence ise Hint-Avrupa dil ailesi içinde yer alır. Bu açıdan iki dilin söz dizimi birbirinden farklıdır. Çeviri metinlerin Türkçeye aktarılmasında bu husus göz önünde bulundurulmalıdır, aksi halde ifadelerde açıklık bakımından anlatım bozukluğu oluşabilmektedir. İncelenen Türkçe ders kitaplarındaki bu kategoride tespit edilen 27 hatalı kullanımlardan bazıları şunlardır:

"Doğan bir gün düşündü. (II, 6) [Bir gün Doğan düşündü.]

Şehrin her tarafından akın akın işçiler fabrikaya geliyorlar. (II, 17) [... işçiler akın akın fabrikaya...]

Kurşun gibi gelip, doğru fındıklara yanaştı. (III, 32) [...fındıklara doğru...]

Sonra, unutmaya ki, kömürden kimyagerler birçok yeni ve faydalı maddeler çıkarırlar. (IV, 29) [...kimyagerler kömürden...]

Hoca, hayretler içinde, fazla soğuğa dayanamıyarak, yorgansız eve gider. (IV, 42) [...eve yorgansız gider.]

Masalın sonunda şair çocuklara ne öğütler veriyor? (IV, 93) [Şair masalın sonunda çocuklara...]

Nasreddin Hoca'nın çok canı sıkılmış. (V, 40) [...canı çok...]

...bizim sevinmemize, çırpınmamıza pek canı istemiyor", diyorlardı. (V, 155) [...canı pek...]

Pavel çoban, kulağını çevirerek dikkatle dinledi ve: (VI, 164) [Çoban Pavel...]

Uyandıği zaman, çok karnı acıkmış. (VII, 23) [...karnı çok acıkmış.]

Bu şekil, ikinci şahıs tekildir. (VII, 149) [...tekil ikinci şahıstır.]”

11- Özne-yüklem uyumu ile ilgili hatalar

İncelenen ders kitaplarında özne-yüklem uyumu kurallarına aykırı 300 hatalı kullanım tespit edilmiştir. Türkçede öznesi insan olan cümlelerin dışındaki cümlelerde özne III. çoğul kişi ise yüklem III. tekil kişi olur. Avrupa dillerinde olduğu gibi Rumencede de özne III. çoğul kişi olduğunda öznenin insan olup olmadığına bakılmaksızın yüklem III. çoğul kişi olur. Bu kategoride tespit edilen hataların bazıları şunlardır:

“Hindiler de glu! glu! der onu severler. (I, 64) [sever]

Karıncalar öteye beriye dağılmışlardı. (II, 24) [dağılmıştı]

Onun için, güz geldi mi, yazı buralarda geçiren bazı kuşlar, sıcak memleketlere gitmek üzere hazırlanmağa başlarlar. (III, 13) [başlar]

Sokağın bir tarafından karşıya geçerken, bütün otomobiller durdular. (IV, 21) [durdu]

Gece, gökte yıldızlar kaybolmuşlardı. (VI, 19) [kaybolmuştu]

Zamanla, sözlü edebiyat eserleri de yazıya geçirilerek, unutulmaktan kurtulurlar. (VII, 13) [kurtulur]

Türkçede sayı sıfatı almış öznelerin yüklemeleri genellikle tekil olur. Ders kitaplarında bu kurala uyulmayan cümlelerden birkaçı şu şekildedir:

“Üç kardeşi bir gün önce uçmaya başlamışlardı. (IV, 24) [başlamıştı]

Bir-iki dost toplanmışlar, beni bekliyorlardı. (V, 119) [toplanmış/bekliyordu]

Hazırlık yaptıktan sonra, üç arkadaş, hep beraber yola çıkmışlar. (VI, 37) [yola çıkmış]

Bir de baktım, köşe başında, iki kişi kavga ediyorlar. (VII, 72) [ediyor]

Türkçede özneleri belgisiz sıfat almış ve çoğul halde bulunan cümlelerin yüklemeleri tekil olur. Romanya'da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki bu kurala uyulmayan bazı cümleler de şunlardır:

“Ancak, bazı fiiller, sadece işi ve oluşu bildirip, zaman ve şahısları bildirmezler. (V, 86) [bildirmez]

Birkaç gece kelebeği, hiç güürültü etmeden, sessizce, elmaya doğru uçuyorlardı. (V, 88) [uçuyordu]

Öğle vakti, birkaç çocuk, buğday biçen babalarına yemek getirdikleri zaman, kuş yavrularının seslerini işittiler. (V, 156) [işitti]

Bu sırada, bir kaç atla bir kaç tay çeşmenin başında su içiyorlardı. (VI, 71) [içiyordu]

Bütün kent halkı bu hale şaşıtlar. (VIII, 19) [şaştı]"

Türkçede belgisiz zamirler özne olursa yüklem tekil olur. Romanya’da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki bu kurala uyulmayan örnek cümlelerden bazıları şunlardır:

“Bu günde herkes annelere karşı büyük saygı ve sevgilerini, türlü şekilde gösterirler. (III, 91) [gösterir]

İnsanların çoğu, böyle bir güce sahip olabilmek için, belki de bütün servetlerini ortaya koyarlar. (IV, 126) [koyar]

Birçokları perinin üzerine eğilirler ve kuş gibi hafif uyuyan periyi uyandırırılar. (V, 117) [eğilir / uyandırır]

O lup bitenleri işitince, hepsi bana acıdılar. (V, 121) [acıdı]

Bunu görenlerden bazıları, dedikoduya başladılar. (VI, 114) [başladı]

Bazıları ise, onların çeşitli özelliklerini ifade ederler. (VII, 33) [eder]"

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonucunda Romanya’da okutulan Türkçe ders kitaplarındaki Rumence-nin etkisiyle yapıldığı düşünülen hataların 11 başlık altında toplandığı görülmüştür:

- ı > i değişimleri ilgili hatalar
- ğ > g / k değişimleri ilgili hatalar
- Durum ekleri ile hatalar
- Çokluk eki ile ilgili hatalar
- Sayı sıfatları ile ilgili hatalar
- Belgisiz sıfatlar ile ilgili hatalar
- Çeviri metinlerde yapılan çeviri hataları
- Atasözleri ile ilgili hatalar
- Türkiye Türkçesinde kullanılmayan kelimeler ile ilgili hatalar
- Öge dizilişinden kaynaklanan hatalar
- Özne-yüklem uyumu ile ilgili hatalar

Eğitimin en önemli araçlarından biri olan ders kitaplarının hatalardan arındırılmış olması onların fonksiyonlarını yerine getirmelerinde çok önemlidir. Ana dili eğitiminde kullanılacak öğretim materyalinin hazırlanmasında ayrı bir özen gösterilmesi gerekmektedir. Araştırmamızda Romanya’da okutulan Türkçe Ders kitaplarındaki

Rumence’nin etkisiyle yapıldığı düşünülen hataların çok olduğu görülmüştür. Bu nedenle araştırmaya konu olan ders kitaplarının Türkçe öğretimi için kullanılmasının uygun olmadığı düşünülmektedir. Araştırmanın bulgularından hareketle şu öneriler getirilmiştir:

- Hazırlanacak Türkçe ders kitaplarının çok uzun süre kullanıldığı dikkate alındığında kitapların mümkün olduğunca hatalardan arındırılmış olması önem kazanmaktadır. Bu amaçla yapılacak çalışmalarda Türkiye’den uzman desteği alınması daha doğru olabilir.
- Eski kitapların yeniden düzenlenerek kullanılması düşünüldüğünde de hataların en aza indirilmesi için kitapların bir uzman ekip tarafından gözden geçirilmesi faydalı olacaktır.
- Bu türden araştırmalar, özellikle Türk soyluların yaşadığı ve ana dilinde eğitim alabilen Batı Trakya Türkleri gibi topluluklarla ilgili de yapılabilir.

Kaynakça

- ALTINTAŞ, G., Demiryürek Ş., Altıntaş S. U., Kahraman E. (2013). 7. sınıf fen bilgisi dersinde güneş sistemi ve ötesi ünitesinde kullanılan kavramların metinlerde kullanılma sıklıkları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 316-324.
- ARKEŞ, K. E. (2005). 1990 sonrası Türkiye Romanya ilişkileri (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- AVCI, S. (2008). Romanya. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde (c. 35, 167-168). İstanbul: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.
- BÖLÜKBAŞ, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkishor Turkic*, 6 (3),1357-1367.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Çakmak E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- CAFER ALI, A. N. (2009). Romanya’da Türk Dilinde Eğitimin Tarihi ve Teklifler (S. O. Karahan Çev.). *Emel Dergisi*, (229). Erişim Adresi: <http://emelvakfi.org/emeldergisi/romanyada-turk-dilinde-egitimin-tarihcesi-ve-teklifler/>
- ÇELİK, E. (2014). *Romanya’da okutulan ve Rumen Eğitim Bakanlığı tarafından basılan ilköğretim Türkçe ders kitaplarının yazım, noktalama yanlışlıkları ve anlatım bozuklukları bakımından incelenmesi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- GÖÇER, A. (2010). İlköğretim ikinci kademedeki kullanılan Türkçe öğrenci çalışma kitaplarının işlevselliğinin belirlenmesi. *Turkish Studies*, 5(4), 1116-1134.

- İSMAYILOVA, J. (2010). Romanya'da Türk halkları edebiyatı. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (5).
- İŞLER, E. (2002) Karşıtsal çözümleme ve Arapça öğretimi. *Nüsha*, 2 (6), 123-134.
- JAMES, C. (1980). *Contrastive Analysis*, Longman, Essex
- KARAHAN, S. O. (2009) Dobruca'da Bir Halk Hadimi : Ahmet-Naci Cafer Ali. *Emel Dergisi*, (229). Erişim adresi: <http://emelvakfi.org/emeldergisi/dobrucada-bir-halk-hadimi-ahmet-naci-cafer-ali/>
- KARATAY, S.S. Ve Güleç, İ. (2014). Almanya'daki Türk çocukları için hazırlanmış "Türkçe Hazırlık 1" ders kitabının içerik açısından incelemesi, III. *Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde (176- 188). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KARPAT, K. H. (1994). Dobruca. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (c. 9, 482-486). İstanbul: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.
- MAXİM, M. (2008). Romanya tarihi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* içinde (c. 35, 168-172). İstanbul: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi.
- NICKEL, G., & Wagner, K. H. (1968). Contrastive linguistics and language teaching. *IRAL-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 6(1-4), 233-256.
- ÖNAL, M. N. (1997). Romanya Türklerinin günümüz edebiyatı. *Türk Dünyası Dil Edebiyat Dergisi*, (4), 15-39.
- ÖZKAN, İ., (2009). Emekli Öğretim Üyesi Mustafa Ali Mehmet. *Avrupa Diyanet Aylık Dergi*. (126), 17-21.
- TÜRBEDAR, E. (2012). Romanya Türkleri, *Türkmeneli İşbirliği ve Kültür Vakfı Avrasya İncelemeleri Merkezi*, Erişim adresi: <http://www.avim.org.tr/degerlendirmetekli.php?makale-id=5673>
- USTABULUT, M., Kara, K. (2016). Romanya'da Türk Dili Tarihi ve Dobruca'daki (Köstence) Türkoloji Eğitimi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*. 1(2). 1-16.
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Anı Yayınevi.